

Raadsvergadering 23 juni 2026 Agendapunt nr. Corsanr. 26.117912	Portefeuillehouder(s) Beleidsthema Participatie
--	---

Aan de Raad,

1. Onderwerp
Rekenkamer Rijswijk Onderzoeksrapport De bestaanszekerheid en sociale participatie van Rijswijkers.
2. Beoogd effect voorstel
Om de bestaanszekerheid van inwoners te vergroten, armoede te doorbreken en schulden aan te pakken, biedt de gemeente Rijswijk inkomensondersteunende voorzieningen. De Rekenkamer Rijswijk wil met dit rapport de gemeenteraad een overzicht geven van de lokale regelingen, de beoogde doelgroepen en de aansluiting op de ondersteuningsbehoeften. Het onderzoek van de Rekenkamer heeft geleid tot een aantal conclusies en aanbevelingen voor het college en raad. Het college is middels een bestuurlijke reactie ingegaan op deze conclusies en aanbevelingen uit het rapport.

3. Inleiding

Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het bieden van inzicht in de regelingen en voorzieningen op het gebied van armoede en bestaanszekerheid, in de beoogde doelgroepen van beleid en in de aansluiting van het aanbod op de vraag van de doelgroepen.

De rekenkamer Rijswijk is dit onderzoek gestart met de volgende centrale onderzoeksvraag :

"Welke regelingen en voorzieningen kent de gemeente Rijswijk om ervoor te zorgen dat mensen voldoende bestaanszekerheid hebben en daardoor niet in een sociaal isolement raken".

In het rapport werd de hoofdvraag uiteengelegd in de volgende deelvragen:

- Welke bevolkingssamenstelling kent de gemeente Rijswijk?
- Aan welke landelijke regelingen geeft de gemeente Rijswijk uitvoering?
- Welke lokale regelingen en voorzieningen kent de gemeente Rijswijk?
- Heeft de gemeente voornemens om regelingen af te bouwen?
- Heeft de gemeente de doelgroepen van landelijke en lokale regelingen en voorzieningen in beeld?
- Heeft de gemeente inzicht in rechthebbenden die zij niet bereikt?
- Heeft de gemeente daarvoor een verklaring?
- Hoe sluiten lokale regelingen aan op de samenstelling en de behoefte van de bevolking?

RAADSVOORSTEL

4. Argumenten

Op basis van het onderzoek is de Rekenkamer Rijswijk tot een hoofdconclusie en een aantal deelconclusies gekomen en tot een aantal aanbevelingen voor het college en de raad.

Hoofdconclusie

De gemeente Rijswijk beschikt over een uitgebreid aanbod van landelijke en lokale regelingen en voorzieningen, aangevuld met informele netwerken, die gericht zijn op het vergroten van bestaanszekerheid, het doorbreken van (generatie)armoede en het voorkomen van sociaal isolement. De focus van het aanbod ligt op minima, maar er zijn signalen dat bepaalde groepen die ook moeite hebben met rondkomen minder goed worden bereikt. Om het bereik en gebruik te vergroten werkt de gemeente aan het verbeteren van de dienstverlening.

Deelconclusies

Bevolkingssamenstelling (deelvraag 1)

Rijswijk is een snel groeiende en diverse gemeente met relatief veel eenpersoonshuishoudens, alleenstaande ouderen en eenoudergezinnen. Een groot deel van de inwoners heeft een migratieachtergrond en een aanzienlijk deel van de bevolking leeft (tijdelijk) van een laag inkomen of heeft schulden. Het gaat niet alleen om mensen die gebruik maken van regelingen, maar ook om huishoudens die daar geen recht op hebben en/of gebruik van maken, maar wel moeite hebben met rondkomen en kwetsbaar zijn. Het percentage inwoners dat een bijstandsuitkering ontvangt, ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. De cijfers laten zien dat armoede zich concentreert in een aantal wijken.

Regelingen en voorzieningen (deelvragen 2, 3 en 4)

De gemeente voert diverse landelijke regelingen uit die gericht zijn op het vergroten van bestaanszekerheid. Hiernaast heeft Rijswijk een breed palet aan lokale regelingen en voorzieningen: minimaregelingen, lokale initiatieven en voorzieningen, ondersteuning bij geldzaken en een netwerk van informele hulp. De gemeente heeft geen concrete plannen om bestaande regelingen af te bouwen. Wel zijn er ontwikkelingen gericht op het verbeteren van de dienstverlening, het verruimen van enkele regelingen en het beter betrekken van inwoners bij beleid. De focus ligt daarbij op het versterken van bestaanszekerheid en het voorkomen van armoede. 5

RAADSVOORSTEL

Bereik en aansluiting op de doelgroep (deelvragen 5, 6, 7 en 8)

De gemeente Rijswijk heeft de belangrijkste doelgroepen goed in beeld, maar mist zicht op enkele kwetsbare doelgroepen. Een eerste verklaring ligt in de beleidsfocus op inkomen en niet op besteedbaar inkomen, waardoor sommige financieel kwetsbare groepen buiten de regelingen vallen. Hiernaast is er bij inwoners onbekendheid over de regelingen en voorzieningen en ervaren zij aanvraagprocedures en toelatingseisen als complex en streng. Tenslotte spelen persoonlijke belemmeringen zoals schaamte, stress, angst, taalvaardigheid en digitale vaardigheid een rol bij de mate waarin inwoners aanspraak maken op regelingen en voorzieningen. De gemeente zet vroeg signalering in om eerder signalen op te vangen van beginnende armoede en schuldenproblematiek, bijvoorbeeld bij beginnende betalingsachterstanden.

De volgende **aanbevelingen** sluiten aan bij de belangrijkste knelpunten en kansen die uit het onderzoek naar voren komen. Ze dragen bij aan een effectiever, toegankelijker en mensgerichter armoedebeleid in Rijswijk.

Aanbevelingen voor het College

1. Maak aanvraagprocedures eenvoudiger en toegankelijker

Inwoners ervaren belemmeringen bij het aanvragen van regelingen en voorzieningen. Vereenvoudig aanvraagprocedures en toetsingscriteria van regelingen en voorzieningen, zodat deze toegankelijker worden. Verminder het aantal benodigde bewijsstukken en zo mogelijk de daarmee gemoeide kosten en verkort de wachttijden bij aanvragen. Zorg voor voldoende ondersteuning bij het aanvragen van regelingen, bijvoorbeeld via laagdrempelige loketten en hulp bij formulieren.

2. Zet in op maatwerk, preventie en vroeg signalering

Ontwikkel maatwerkoplossingen voor kwetsbare groepen die nu buiten de boot vallen, zoals werkende armen, ZZP'ers, jongeren en nieuwkomers met een Europese achtergrond. Een inspirerend voorbeeld is het maatwerkbudget (Maatschappelijk Meedoen Budget) waar diverse gemeenten mee experimenteren. Maak het makkelijker en aantrekkelijker om vanuit een uitkering te gaan werken. Zet in op preventie en vroegtijdig signaleren om te voorkomen dat financiële problemen oplopen.

3. Versterk de zachte kant: bejegening, gastvrijheid en vertrouwen

Investeer in een gastvrije, respectvolle en persoonlijke benadering van inwoners, waarbij aandacht is voor schaamte, stress en privacy. Besteed aandacht aan de impact van financiële problemen, het herkennen van persoonlijke belemmeringen en werk stress sensitief. Het werken vanuit vertrouwen, met ruimte voor een persoonlijke benadering en maatwerk draagt bij aan betere ondersteuning.

4. Verbeter de communicatie en informatievoorziening

Zorg voor actuele, toegankelijke en begrijpelijke informatie over regelingen en voorzieningen, zowel digitaal als op papier en op locaties in de wijk. Bied informatie aan in meerdere talen en met een duidelijke sociale kaart, zodat ook inwoners met beperkte digitale vaardigheden of taalbeheersing de weg kunnen vinden. Zet in op proactieve communicatie, bijvoorbeeld door inwoners actief te benaderen.

5. Versterk de onderlinge bekendheid tussen partijen en initiatieven

Zorg voor een structuur die voorziet in meer onderlinge bekendheid tussen professionals die werken aan armoedebeleid, bijvoorbeeld door het organiseren van netwerkbijeenkomsten of een jaarlijks symposium. Houd partners in het veld actief op de hoogte van ontwikkelingen in het beleid en organisatie en stimuleer wederzijdse kennisuitwisseling. Streef naar zoveel mogelijk directe en persoonlijke communicatie en vermijd algemene nummers. Stimuleer samenwerking tussen formele en informele netwerken, zodat inwoners zich ondersteund voelen en niet het gevoel hebben er alleen voor te staan.

RAADSVOORSTEL

6. Versterk de bestaanszekerheid van groepen die (nog) geen gebruik maken van het aanbod

Creëer meer ruimte binnen het huidige armoedebeleid voor groepen die geen gebruik kunnen maken van het huidige aanbod. Denk hierbij aan inwoners die net boven de norm van 130% boven het sociaal minimum komen; jongeren met schulden; werkende armen of zzp'ers. Breng de groepen in beeld die financiële problemen ervaren, maar geen beroep doen op regelingen en voorzieningen en onderzoek welke mogelijkheden er zijn om het niet-gebruik terug te dringen. Breng in kaart wat de behoeften zijn van deze groepen en hoe zij beter kunnen worden bereikt.

7. Monitor bereik, gebruik en impact

Monitor het bereik, gebruik en impact van het armoedebeleid, lopende pilots en dienstverlening en stel een periodieke rapportage op. Hierbij gaat het om zowel het gemeentelijk beleid als om lokale initiatieven die ondersteuning bieden. Dit biedt informatie om het armoedebeleid beter te laten aansluiten op de behoeften van de doelgroepen.

Aanbevelingen voor de Gemeenteraad

1. Stuur op preventie en vroeg signalering

Vraag het college om blijvend aandacht te hebben voor het tijdig signaleren en benaderen van inwoners met betalingsachterstanden. Dit is met name belangrijk voor het bereiken van groepen inwoners die belemmeringen ervaren om hulp te vragen. Preventie en vroegtijdig signaleren voorkomt dat financiële problemen oplopen.

2. Vraag het college om niet-bereik en niet-gebruik in kaart te brengen

Vraag het college om groepen in beeld te brengen die financiële problemen ervaren, maar niet in aanmerking komen of geen beroep doen op regelingen en voorzieningen. Denk hierbij aan inwoners die net boven de norm van 130% boven het sociaal minimum komen; jongeren met schulden; werkende armen of zzp'ers. Vraag het college om in kaart te brengen wat de behoeften zijn van deze groepen en hoe zij beter kunnen worden bereikt.

3. Stuur op actuele en volledige informatievoorziening

Stuur op actuele en volledige informatievoorziening, zowel online als offline. Zorg dat inwoners weten wat de mogelijkheden zijn en waar zij terecht kunnen. Het ontbreekt in Rijswijk aan een helder en compleet overzicht van de mogelijkheden voor hulp en ondersteuning. Goede informatievoorziening kan het 'niet-gebruik' verkleinen en voorkomt vertraging door bij een 'verkeerd loket' aan te kloppen.

4. Stuur op periodiek informeren van de raad

Stuur op periodiek informeren van de raad. Vraag het college om twee keer per jaar een rapportage uit te brengen over het bereik en gebruik en de impact van het armoedebeleid. Hierbij gaat het om zowel het gemeentelijk beleid als om lokale initiatieven die ondersteuning bieden.

5. Juridisch perspectief

n.v.t.

6. Financiën

n.v.t.

RAADSVOORSTEL

7. Vervolg
Het rapport zal worden gepubliceerd op de website na besluitvorming in de raad.

8. Communicatie en Participatie
Publicatie op de website

9. Wat gebeurt er bij niet (tijdig) beslissen?

Het is van belang dat de gemeenteraad een rapport van de Rekenkamer na het uitbrengen hiervan tijdig vaststelt. Dit omdat het deel uitmaakt van de controlerende taak van de raad. Door de conclusies en aanbevelingen over te nemen versterkt de raad zijn controlerende functie.

10. Bijlage(n)
Rapport Rekenkamer Rijswijk: Bestaanszekerheid en sociale participatie van Rijswijkers

De griffier,

de burgemeester,

J.A. Massaar, bpa

H. Sahin

De gemeenteraad van Rijswijk,
Bijeen in openbare vergadering op 23 juni 2026
Gelezen het voorstel van de griffie namens de Rekenkamer Rijswijk,

BESLUIT :

1. Kennis te nemen van het rapport van de Rekenkamer Rijswijk: Bestaanszekerheid en sociale participatie van Rijswijkers;
2. Kennis te nemen van de hoofdconclusie, deelconclusies en aanbevelingen en deze over te nemen;

Aldus besloten door de Raad van de gemeente Rijswijk, in zijn vergadering van 23 juni 2026

De gemeenteraad,
de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

H. Sahin